

משנת חכמים
מתורגמים של רבותינו

הדבקות בה' מתוך קיום המצוות
הרה"ג רבי נח קניאל שליט"א

כהמאתיים וחמישים איש בעדת קורח. שהדבקות לא תגרום לנו לוותר על מצוה והלכה.

והנה בנביאים ראינו שהיו מלכים צדיקים כמו אסא ויהושפט, אשר על אף שביערו את כל הע"ז, אבל - עוד העם מזבחים בבמות. לעומתם חזקיה המלך הצליח לבטל את הבמות.

והדבר ייפלא, מדוע המלכים הראשונים את הע"ז הצליחו לבטל הצליחו ואת הבמות לא? ומדוע חזקיהו הצליח כן לבטל את הבמות?

מתרץ הנצי"ב בספרו "משיב דבר" כי הבמות היו לשם ה'! יש זמנים שמוותר ויש זמנים שאסור! וכאשר באו המלכים הצדיקים כמו אסא ויהושפט, ואמרו לעם שאסור להקריב בבמות לשם ה'. הם התקוממו! אנו רוצים דבקות בה' ולהקריב קרבנות ואיננו מקבלים זאת! אבותינו הצדיקים הקריבו בבמות! היה להם קשה להבין זאת.

עד שבא חזקיהו, שהפך לכל העם את הראש. כולם!!! למדו תורה!

ואז הם הבינו - אם כעת התורה אוסרת במות, אין בזה שום דבקות בה'!

הוא אשר לימדנו תורה בשתי הזכירות של ציצית, גם ה"תכלת" מחוייב במצוות ה', וזה היה עומק חטאם של המאתים וחמישים איש שהצטרפו לקורח, לזכור שדבקות לא באה על חשבון המצוות המעשיות.

נזכה לקיים את כל מצוות ה' ע"פ רצון ה'!

אשר הנהגתם עליונה ורוחנית עד מאוד, בצורה שמימית, אך גם הם, לכשנתגלגלה מצווה לפתחם, צריכים לקיים את כל מצותי, גם לדוגמא גמילות חסד, והדבקות בה' לא פוטרת אותנו.

מוסיף הנצי"ב בזה נקודה נוספת ונחוצה מאוד. אדם שהוא דומה לתכלת שמימי, יכול לפעמים מרוב דבקות בה', יכול לרצות לעשות דברים לשם שמים, אבל הם אינם ע"פ התורה.

ועל זה אמרה תורה - שגם מי שהוא ש מ י מ י , עליו לזכר לעשות את כל מצות ה'.

בזה מסביר הנצי"ב את סמיכות הפרשיות - שלח וקורח.

מאתיים וחמישים איש הצטרפו לקרח, כיצד הגיעו למעשה זה? לא בגלל שחלילה חלקו על משה, אלא הם רצו דבקות בה', ואין כמו קרח לדבקות בה'. והם היו מוכנים אפילו למות בכדי להגיע לדבקות בה'.

אבל במצוות ציצית לימדנו התורה יסוד עצום ורב, שאין דבקות בה' נגדר צון ה'!

דבקות ברוממות עצומה היא טובה ומצויינת כל עוד מצוות תורת החיים מתקיימים על פי כל דקדוקי ההלכה. לכן התורה הסמיכה פרשת ציצית לפרשת קורח, ללמדנו לקחת מוסר מן הציצית ולא להיות

השכינה? ברור, אומר הנצי"ב, שדרגת קבלת פני השכינה גדולה מהכנסת אורחים. וכוונת חז"ל על מי שעסוק בהקבלת פני השכינה, ונזדמן לו הכנסת אורחים, שהוא חייב להפסיק מהדרגה העליונה שהוא שרוי בה, ולקיים כעת את המצוה שהזדמנה לו.

מדברים אלו ניתן לקחת מוסר השכל נחוץ ביותר, שגם אדם השרוי בדרגות עליונות מוטל עליו לעזוב לפעמים את השגותיו הפרטיות כדי לקיים את מצוות התורה היומיומיות.

לא חסרות דוגמאות. הנה לא מזמן נזדמנה לנו דוגמא. יהודי רזיז לעבודת ה' התכונן והתארגן לקבל את פני השבת מוקדם וכראוי, להקדים לבית הכנסת לומר שיר השירים ולהשלים פרשיותיו עם הציבור בנחת ובנעימה, והנה פתאום לשכן נפסק החשמל. פעמים שיש לו אפשרות להטות שכס מפני שהוא מבין בדבר ויש לו היכולת לסדר, ואף אם לא, בדרך כלל יש מה לעזור, וודאי יש מקום להציע עזרה שהיא. עליו אם כן מוטל עכשיו לעזוב כעת את הדבקות בה' וקבלת שבת מוקדמת, ולעזור לשכן.

על כגון דא אמרה התורה פעם שניה, "למען תזכרו" כדברי הנצי"ב, על חוטי התכלת אלו בני עליה

יקח קורח" פותחת הפרשה, ומספרת על קורח ועדתו ועל מאתיים וחמישים האנשים אשר עימו. וזה בניגוד לסיום של הפרשה הקודמת בה קראנו על מצוות ציצית ועל רוממות זכרון מצוות ה', הנצי"ב דורש סמיכות פרשיות אלו ויש ללמוד מכאן מוסר חשוב מאוד.

הנה בסוף פרשת שלח (ט"ו, ל"ט) נכפל ענין הזיכרון בציצית שתי פעמים. בראשונה נאמר "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה'. ואחר כך שוב חזר הכתוב שנית (שם מ'), "למען תזכרו, ועשיתם את כל מצוות".

הנצי"ב עמד על הדברים בפרושו העמק דבר ושאל מדוע נכפל ענין זה? ומתרץ הנצי"ב וכך הם דבריו. דהנה ישנם שני אופנים לעבודת ה'. רוב בני האדם, הולכים בדרך הכבושה לרבים, ועוסקים בפרנסתם, ומכל מקום עליהם לשמר את כל מצוות ה', הן וודאי גם אדם העוסק לפרנסתו חייב בכל המצוות ובפרט במצוות לימוד התורה שהוא עדיין מחוייב בה בכל עת שהוא פנוי. על אלו העושים כן רומזים חוטי הלבן בציצית, עליהם נאמר וזכרתם את כל מצוות ה'.

אך יש דרך השניה, שעליה רומזים חוטי התכלת, אלו האנשים הדבוקים באהבת ה' וגם הם צריכים לקיים את כל המצוות, ועליהם נאמר ועשיתם את כל מצוות.

וביאור הדברים, חז"ל אמרו במס' שבת, גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה. והדבר תימה, הייתכן? האמנם גדולה דרגת הכנסת אורחים יותר מפני

כוחה של תפילה

הערה נפלאה מעיר הסבא מקלם בעקבות בקשת משה רבינו מה', "אל תפן אל מנחתם", כך אומר הגרי"י נימן זצ"ל בספרו "דרכי מוסר". רואים אנו כאן, אמר הסבא עד כמה גדול הוא כוחה של תפילה. משה רבינו נזקק להתפלל תפילה מיוחדת, שהקב"ה לא יקבל את תפילות הכופרים במשה ובתורתו. שכן אילו היתה תפילתם מתקבלת היתה מתבטלת כל התורה, אעפ"כ פחד משה מתפילתם!

מכאן נוכל ללמוד מה מאד חשובות לפני הקב"ה, התפילות שאנו מתפללים. ואין לשער גם כן, עד כמה פועלת תפילתנו למנוע מאתנו צרות הכלל והפרט.

אכן ניתן לראות בעליל שכאשר אדם שרוי בצרה, ובמקום שאינו רואה לפניו דרכי הצלה בדרך הטבע, באין לו משען ומשענה, הוא פונה אל ה' מעומק ליבו. כיון שהדבר נוגע לו מאד ומעיק על ליבו, מתעוררות אצלו רגשי אמונתו הכהים הטמונים במעמקי ליבו ונפשו, והוא צועק ומתחנן לה' בכל לבבו ובכל נפשו.

לאור זה יש לומר שכאשר באה צרה על הציבור, אילו היה כל יחיד מרגיש בצרת הציבור וכואב את כאב הכלל כפי שזה קורה בצרתו הפרטית, היה בודאי משנס מתניו וצועק אל ה', ולא הולך עמו בקרי. ולהיפך אם באה צרה ונשארים אדישים ולא זועקים, הרי זה בגלל חוסר איכפתיות ואדישות. "זוהי דרך אכזריות" שהרמב"ם דיבר עליה, ובכך הגדיר את מי שאינו פונה אל ה' בעת צרה.

על כן הבה נתפוס "אומנות אבותינו", ונפנה אל ה' בכל לבבנו. בעת שמחה ובעת צרה רח"ל. בכל עת ובכל מצב תהינה עינינו תלויות בה', והוא ישמע שוועתנו וימלא כל משאלתו לבנו.

יו"ל ע"י
משנתה של תורה - רכסים ©
054-846-8706
Mishnatar@gmail.com
153-4-653-1557

לרפואת
יוסף משה בן אורה
בתושח"י

זמני היום - לאופק רכסים

10:18	ס"ו תפילה	19:19	הדלקת נרות
12:40	חצות	05:31	נץ החמה
19:49	שקיעה	08:09	זוהר ש"מג"א
20:33	צאת שב"ק וי"ט	08:22	מג"א 72
21:01	ר"ת	09:06	גרא"א

מברכים תמוז - ר"ח יום שני ושלישי - אבות פרק ד'
המוזל יהיה ביום ראשון בשעה 03:36 ו-15 חל'

לקוחות כללית ברכסים

קיבלתם תוספת שבת לבריאות!

מרפאת שבת זמינה! מרפאת סביון, רח' סביון 40

שעות פעילות: ליל שבת 18:00-20:00 | שבת 8:00-12:00

מנהל קשרי קהילה לשירותכם! דני בוקובזה 054-8457898

נללית

לחפש את הבורא

"וַיֹּאמֶר ה' אֵל אֶהְרֶן בְּאַרְצָם לֹא תִחַלֵּק וְלֹא יִיָּחַד לְךָ תִּתְּנֶם אֲנִי חֹלְקֶךָ וְנִחַלְתְּךָ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (במדבר יח, כ)

הרמב"ם מהל' שמיטה ויובל (פי"ג ה"ב) למד מלשון הפסוק שבפרשתנו טעם, מדוע שבט לוי לא זכה בנחלת ארץ ישראל? הוא מבאר זאת - כיון ששבט לוי הובדלו לעבוד את ה' ולשרתו, הרי הם הובדלו מדרכי העולם, לא נוחלים ולא זוכים לעצמן בכוח גופן, אלא הם חיל השם שנאמר "ברך ה' חילו", והוא ברוך הוא זוכה להם, שנאמר אני חלקך ונחלתך, דהיינו ששבט לוי, אינו שייך לענייני העולם שכדי לזכות בנחלות הוא צריך לירושוה, או למלחמה, אלא הקב"ה הוא הדואג להם לחלקם, וכלשונו: **'הוא זוכה להם'**.

הרמב"ם בהמשך דבריו לומד ומשווה את לומדי התורה לשבט לוי. להלן נצטט את לשונו. ידוע מה שאמר מרן רבי אלעזר מנחם שך זצ"ל לאברך שבא לפניו לתנות קשיו בפרנסתו, האם אכן ראוי שיוסיף לעצמו תוספת עסק פרנסה מן הצד, אמר לו מרן, דע לך, **כי פרנסתם של לומדי התורה היא בהנהגה ישירה מאת הקב"ה** שלא יחסר להם מאומה, אם תצא לעבודה נוספת, הרי הפסדת את ההנהגה המיוחדת הזו, ושוב יבואו הפסדים והוצאות שלבני תורה אינם באים, ובסופו של יום ומי יודע כמה יהיו הרווחים מעבודתך.

והאמת שדברי הרב שך, מקורם מלשון הרמב"ם שהזכרנו 'הוא ברוך הוא זוכה להם'. המשך לשונו הרמב"ם, ולא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש וכו' אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני ה', לשרתו ולעבודו וכו', הרי זה נתקדש קדש קדשים וכו' הרי דוד המלך אומר "ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי". כלומר אע"פ שאיני משבט לוי, אך כיון שה' מנת חלקי, הוא בכלל הפסוק אתה תומיך גורלי.

הרמב"ם משתמש בלשון 'אשר נדבה רוחו אותו' נתבונן, מה מקורו של הלשון נדבה רוחו אותו. כמדומה, שכוונתו ללשון הפסוק 'מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב' המוזכר בשיר השירים, (שה"ש ז, ב) מי הוא אותו נדיב, אומרים חז"ל בגמרא בחגיגה (ג) שהוא אברהם אבינו, שנדבה רוחו אותו להיות ראשון לגרים, וכנסת ישראל היא בתו של נדיב. כשחנניה מישאל ועזריה יצאו מכבשן האש אמר נבוכדנצר תהילות ותשבחות שהיו מבישות את תהילות דוד, אך עם כל זה, נבוכדנצר נקרא רשע, מפני שאברהם **חיפש את הבורא להתנדב ולעשות רצונו**, ולעומת זאת אותו רשע רצה רק בגלל סקרנות לדעת את ה', ולכן בסוף חזר לרשעותו. מעניין עד כמה ירדו הדורות, שאפילו סקרנות טבעית לדעת את ה' חסרה.

התורה ניתנה לכולם ועם מעט שימת לב יכולים לדעת את ה', גם אם יש בזה דרגות שונות. וכלשונו של הרמב"ם בהל' יסודי התורה, 'בשעה שיתבונן במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים ויראה מהן חוכמתו שאין לה ערך ולא קץ, מיד הוא אוהב

העצה לחזק עצמנו היא, כשנכיר ברוממתה של תורה. מי שבמיוחד האריך וביאר לעומקה ולרוחבה הוא רבינו רבי חיים מוואלז'ין בנפש החיים. שמעתי שהגאון ר' יחזקאל אברמסקי זצוק"ל בעל חזון יחזקאל, בכל שבת היה קם מוקדם וחזר על כל נפה"ח שער ד', הרי כבר נאמר "לעולם יחשוב אדם בשבחה של תורה, ומתוך כך יאהבנה" (סמ"ק מצוה ק"ה).

בשונה משאר כל המצוות שמקדשות רק אבר אחד, **התורה הקדושה מקדשת את כל האדם**. בחור אחד אמר לי פעם שהוא לא לומד, אך הוא לא מקולקל. כנראה שכוונתו הייתה שהוא לא שומע שירים לא טובים וכו' וכו', אך הוא טעה טעות מרה, שהרי אין קלקול יותר מזה שבן אדם לא לומד.

משבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע את ה' הגדול. לאדם יש רצונות רבים, פרנסה, כבוד ועוד, המטילים עליו עול כבד ודאגה רבה, אך אם היה רצון האדם לדבר אחד, לדעת את ה', ממילא אין לו צורך בכל החשבונות הרבים **'שיצרו'** בני אדם על ידי רצונם, כי הכל היה נחשב לאין ואפס כנגד הרצון לזכות לקרבת הבורא עולם, שהכל כאין ואפס לעומתו.

רק מי שמחפש רוחניות, המילה קרבת ה' אומרת לו משהו, אבל מי שהוא מגושם, קרבת ה' לא אומר לו כלום. יש לנו לדעת, כי הגם שהדרגה הגדולה היא לרצות רק רוחניות, אבל גם מי שעושה זאת מתוך הרגשה שזו טובתו הפרטית, אך הוא מבין שיש בורא עולם ורוצה בקרבתו, ואין כדאי להיתפס לדברים קטנים, זו גם דרגה.

מעלת אמירת פטום הקטורת

גדולה מעלת אמירת פטום הקטורת וכמו שכתב הזוהר [פרשת ויקהל דף ר"ח ע"ב - ר"ט ע"ב] וז"ל [בתרגום] אמר רבי שמעון 'אם בני אדם היו יודעים כמה חשובה מעלת מעשה הקטורת לפני הקב"ה היו הזירים בה ונוטלים ומעלים כל מילה ומילה ממנה על ראשם ככתר של זהב. ואם יכוון בה בכל יום יהיה לו חלק בעולם הזה ובעולם הבא, ויסתלק המוות ממנו ומן העולם, וינצל מכל הדינים שיש בעולם הזה מדברים רעים ומדינה של גיהנם'.

ועיי"ש עוד בגודל מעלת אמירתה, ועיי"ן בספר מזהב ומפז [זביחי ח"ב] שהאריך טובא במעלת אמירת הקטורת בכל יום.

אמירתה מתוך קלף בכתב אשורית

והנה הזוהר מדבר במעלת אמירת פטום הקטורת, אך לא הזכיר כלל שיש לאומרה מתוך קלף ובכתב אשורית. ומנהג זה הוזכר רק בדברי הקדמונים. וז"ל הסדר היום [סדר העבודה] 'החושש עליו ועל נפשו ראוי הוא להשתדל בכל עז בענין הזה, ולכתוב כל ענין הקטורת בקלף כשר בכתבי אשורית, ולקרוא אותו פעם אחת בבוקר ופעם אחת בערב בכוונה שלימה'.

סגולה לפרנסה

הכף החיים [פלאג' סי' י"ז סי"ח] הביא בשם המעיל צדקה, 'דיכתוב פרשת הקטורת על הקלף או גויל בכתב אשורית כספר תורה, ויקרא בו ויעשה לו סגולה דהקטורת מעשיר, **ומובטח לו דלא יופסק פרנסתו ותמיד יהיה לו פרנסה טובה וכלכלה ברווח ולא בצמצום**.

האם מותר לכתוב על קלף?

והנה בתשובות והנהגות [ח"ד סי' י"ח] הקשה

דלכאורה אין אפשר לכתוב פטום הקטורת על קלף והרי הוי חומרא דאתי לידי קולא, שהרי מפורש בשו"ע [יו"ד סימן רפ"ג] שאין כותבין מגילה לתינוק להתלמד בה ואסור לכתוב פסוקים לבד כמו בס"ת ומקור דין זה הוא מהגמ' בגיטין [ס:] ועיי"ש בחתם סופר טעם האיסור. ואף שהש"ך והט"ז התירו, הוא רק משום "עת לעשות לה' הפרו תורתך", והיינו כשיש צורך התירו.

ותירץ, דעד כאן לא נאסר לכתוב בקלף, אלא כשאינו ניכר בקלף לצורך מה נכתב, דכיון דנכתב ככתבי הקודש ואין בדעתו להשלימו לחומש אסור. אבל בנידון דידן דכותבין עם פרשת הקטורת שבתורה גם את המשניות והברייתות של הקטורת, הלא מוכח מתוכו שלא נכתב ככתבי קודש, אלא לסגולה לבד ואין בזה איסור. ואתי שפיר המנהג לכתוב פרשת הקטורת דכיון שסגולתה רבה מאד הוי צורך, עכ"ל. וע"ע בילקוט יוסף [א"ח סי' א' סעיף מ'].

זהירות מחשש איסור דאורייתא

יש בתי כנסיות שנוהגים לכתוב פטום הקטורת על קלף ומניחים אותו בתוך מסגרת, ותולים אותו על הקיר בבהימ"ד. וכמו בביהמ"ד 'שבטי ישראל', ובכולל שבישיבת 'כנסת חזקיהו', ועוד.

וישנם אנשים שלצורך אמירת הקטורת מורידים אותו מהקיר ומחזיקים בידיהם וקורים, ולאחמ"כ תולים זאת בחזרה על הקיר. והנה במעשה זה הם נכנסים לחשש איסור דאורייתא של סותר ובונה, לפי הבנת החוט שני [שבת עמ' רמ"ב] והגרא"ל שטיינמן [אילת השחר שבת קכ"ה:] בדברי החזו"א [סי' נ"ב ס"ק י"ג] ומשכך יש להזהר בזה. אולם עיי'ן בארחות שבת [פ"ה הערה י"ט].

רק בלילה, ולא בשקיעה. והמ"ב [ר"ג ס"ק ט"ז] כתב שעד הלילה לאו דוקא שאין להתפלל בבין השמשות שזה מרבע שעה קודם צאת הכוכבים, ואף שמהשו"ע והרמ"א משמע שלדין שמתפללים מעריב רק בצאה"כ מותר להתפלל מנחה אפילו אחר השקיעה עד סמוך לצאה"כ, יש פוסקים רבים שחולקים בזה ודעתם שזמן תפילת מנחה הוא רק עד השקיעה. והביאוה"ל [בד"ה דהיינו] הביא שבסדר זמנים כתב לעשות תנאי שאם ביה"ש זה יום יחשב מנחה, ואם הוא לילה יחשב ערבית, והתפילה שיתפלל אח"כ יהיה תשלומין.

ואמנם יש לדון אם זה נקרא סמוך שהמ"ב [ק"ח ס"ק ט"ז] הביא שלכתחילה סמוך לתפילה אפשר לעשות תשלומין, ואם כן יתנה שזה יהיה תפילת נדבה. ודעת הרב פעלים [ח"א ה'] והחזו"א [דינים והנהגות פ"ח ה'] וארחות רבנו ח"ג עמ' רכ"ה] להחמיר אפילו בדיעבד, שלא להתפלל אחר השקיעה, והוסיף החזו"א שאם משער שלא יוכל לסיים את התפילה עד השקיעה שלא יתחיל להתפלל. וביאר הגר"ח"ק שליט"א שהחזו"א חשש שביה"ש מקצתו יום ומקצתו לילה, ולכן לא יוכל לעשות את התנאי של הביה"ל, שאין זה זמן שלם שיש ספק אם הוא של מנחה או של ערבית.

מנחה אחר השקיעה

הרמ"א [או"ח ר"ג א'] כתב שאפשר להתפלל מנחה עד צאת הכוכבים, וכן נראה מלשון השו"ע שכתב שזמן מנחה עד הלילה, וכן כתב המהרי"ק [קע"א]. וגם השאג"א [י"ז] האריך להוכיח שזמן מנחה הוא עד צאה"כ. אבל דעת הגר"א [רס"א] שזמן מנחה הוא עד השקיעה. ובסדר זמנים להגר"א [ח"ב ה'] מאריך להוכיח כשיטת הגר"א, ודחה את הראיות של השאג"א. וכן נקט החזו"א, והיה מזהיר שצריך לגמור את כל השמו"ע קודם השקיעה. והנה בראשונים משמע שאפשר להתפלל עד צאת הכוכבים, וכן כתבו ספר המנהיג ואורחות חיים [הל' תפילת מנחה]. וכך מתבאר בפ' ר"ח [ברכות כ"ז ב'] ע"פ הירושלמי שתפילת מנחה לא הוקשה לתמיד של בין הערביים אלא לקטורת, שנא' מתיכון תפילתי קטורת לפניך, והיינו קצת קודם סוף השקיעה, ומשמע שלמ"ד תפילת מנחה כנגד תמיד של בין הערביים זמן מנחה הוא עד השקיעה.

איברא שבספר הישר לר"ת [חלק החידושים סי' רכ"א] נראה שסובר שדם נפסל בשקיעה היינו בסוף השקיעה, וכבר עמד על כך התורת חסד [ח"א ט"ו], והעיר על המנחת כהן [מאמר ב' פ"ח] והפני יהושע [ברכות כ"ד ב'] שסוברים שרובן שתפילת מנחה היא כנגד התמיד, הדם נפסל

עצם החיוב קידוש וקידוש במקום סעודה, יש לסמוך על הש"ג.

השעה"מ [פ"ז מהל' סוכה ה"ז] הוכיח דמהני מיני תרגימא רק בסעודה שלישית, כדעת הטור והשו"ע מדאמר' [ברכות מ"ט ב'] "אלא מעתה שבתות וימים טובים דע"כ אכיל ה"נ דאם טעה חוזר" ומבואר שבר"ח שאין בו חיוב סעודה אם שכח יעלה ויבוא אינו חוזר, אבל בשבת ויום טוב שיש חיוב לאכול אם שכח להזכיר חוזר. ולפי הש"ג שגם בפירות אפשר לצאת ידי חובת קידוש במקום סעודה, למה צריך לחזור אם לא הזכיר רצה בברכת המזון הרי יכול לצאת בפירות ולא להתחייב בברכת המזון. והתורת רפאל חידש שרק בפירות של שבעת המינים שיש בהם ברכת מעין שלוש יוצא ידי חובה, וממילא שם גם יש הזכרה, ולכן חוזר אם לא הזכיר של שבת.

ואפשר שאפילו לדעת הש"ג שפירות זה קידוש במקום סעודה יוצא בזה ידי חובת קידוש, מ"מ עדיין יש מצוה בסעודה על פת דוקא, והש"ג לא התכון לחלוק על הטור והשו"ע שפסקו בסו"ס רע"ד שסעודות הלילה והיום חייבים פת. אלא לומר שאת עיקר מצות קידוש דאורי' קיים גם בפירות, וכמו שאפשר לקדש על מיני תרגימא אף שחייב בפת.

המעשה רב הביא שהגר"א החמיר שלא לעשות קידוש אלא במקום סעודה על פת, וכן דדק הגינת ורדים [או"ח כלל י"ג סי' י"ב] **מדברי הגאונים דלא מהני אלא לחם גמור, ולא פת הבאה בכיסנין. וכדמשמע מתוס'** [פסחים ק"א. בד"ה טעמיו] **דטעימת מידי דמהני לקידוש היינו דווקא לחם. אמנם אח"כ כתב שכוון שהגאונים החשיבו את שתית יין הקידוש לסעודה, ק"ו שפת הבאה בכיסנין נחשב סעודה. וכן כתבו הגרע"א** [ר"ע ג' על המג"א סק"א]. **והברכי יוסף** [רע"ג א'].

והנה דעת השלטי גבורים שיוצא בפירות ידי חובת קידוש במקום סעודה, ודלא כטור והשו"ע. והמ"ב [רע"ג ס"ק כ"ז] כתב שבדיעבד אפשר לסמוך על הש"ג בקידוש של יום שזה קידוש מדרבנן, אבל בקידוש של לילה שזה מדאורייתא, אין לסמוך על הש"ג.

ור"י לומז'ה הגרי"מ גורדון זצ"ל הקשה שאת הקידוש דאורייתא יוצא ידי חובה בקידוש על היין, ורבנן הם שהצריכו קידוש במקום סעודה, ואם כן מה ההבדל בין קידוש במקום סעודה בין קידוש של לילה לקידוש של יום. ונראה שבקידוש של לילה שעיקרו מדאורייתא החמירו רבנן בקידוש במקום סעודה, ולכן אין לסמוך אפילו בדיעבד על הש"ג. אבל בקידוש של יום שזה תרי דרבנן,

מי עוזר למי?

הרב ישראל אלטמן

ידוע מהספרים הק' שהמילה "ונתנו" - נקראת משני הצדדים, כיון שיהודי שנותן לשני [או לצדקה] הוא בעצם לוקח, כי לא נחסר ממנו כלום, ורק המצוה נשאתר לנצח נצחים, ופירותיהם בעולם הזה.

מספר יהודי מביתר: שבוע לפני פסח החלטתי לצאת לקרעסטיר, ולעשות שם את השבת ליד ציונו של רבי ישעי' מקרעסטיר זי"ע. לפרנסתי אני עוסק בהתקנת מזגנים, וראיתי צורך לפנות את הראש ואת המוח, לנפוש מעט לפני החג, ולהחליף אווירה לקראת ירידתם של טללי אורה בליל הסדר.

בסמוך לזמן הטיסה מתקשר

אלי סוכן הנסיעות ומבקש טובה: "יש לי כאן זוג שמגיע לקרעסטיר. תכננתי בשבילם הסעה עד לציון, אך לבסוף בוטלה ההסעה הזאת. הרי יש לך רכב, תוכל בבקשה לקחת את בני הזוג איתך לקרעסטיר?"

היה לי קשה לענות "כן". הרי יצאתי במטרה מוצהרת של נופש וניקוי מוח. הדרכים באירופה שקטות, חדגוניות, עשויות כבישים ארוכים ונוף שחוזר על עצמו במין מונוטוניות מרגיעה. היתה לי גם תוכנית לערוך ברכב כמה שיחות טלפון, וליהנות מפרטיות מושלמת. אולם לבסוף התגברתי. אם אני רוצה השפעה של הצדיק, לא די לי

לנסוע אליו, אלא מה טוב לדבוק בדרכיו. הוא הרי מסר את נפשו בשביל יהודים אחרים, נתן את כל כולו כדי להיטיב לאחיו בני ישראל בקדושה ובטהרה.

ומה מבקשים ממני? קצת מסירות, קצת ויתור על הנוחות הפרטית. הרי ממילא אני נוסע, ושום נזק לא יקרה לי מהסעת יהודים יקרים לציונו של הצדיק.

הסכמתי. הסוכן נשם לרווחה, הזוג הודה מקרב לב, ומשדה התעופה הצטרפו אלי השניים. הדרך עברה בשקט. בני הזוג אמרו תהילים לכל אורך הנסיעה, ורק לקראת סיומה דיברתי קצת עם האיש. הוא סיפר לי שהוא קבלן במקצועו, ועתה עומד הוא

בשלב שלפני אכלוס עשרות דירות, שבהן צריכים להתקין מזגנים.

"זאת בדיוק העבודה שלי", אמרתי לו, "אני מתקין מזגנים! ביכולתי לשלוח אליך פועלים ומתקנים של מזגנים באיכות הכי טובה". הוא התעניין בהצעתו לפרטי פרטים, וכך סגרנו עסקה. ממנה הרווחתי בסופו של דבר כמאתיים אלף ש"ח.

חשבתי שאני עושה חסד, חשבתי שאני נותן מעצמי ומנוחיותי לאחר, אולם למעשה לא היתה זו אלא הכנה לשפע הגדול, שהקב"ה רצה לשלוח לי.

[עלון השגחה פרטית]